

Gezondheid en welzijn doorkruisen de hele gemeente en het hele bestuur is ermee bezig. Doelstelling 3 over goede gezondheid en welzijn is dan ook verbonden met alle zestien andere ontwikkelingsdoelstellingen. Door te vertrekken van wat er al gebeurt in de gemeente en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen als raamwerk te gebruiken, komt de gemeente tot een transversaal gezondheids- en welzijnsbeleid.

Gezondheid en welzijn, een zaak van het hele bestuur

Lokale besturen weten als geen ander wat er bij de inwoners van hun gemeente leeft, zo kunnen ze snel reageren. Op de meest uiteenlopende vlakken als sport en vrije tijd, cultuur, milieu, wonen, onderwijs, veiligheid of ruimtelijke ordening leveren lokale besturen inspanningen voor het welzijn van kinderen en jongeren, etnisch-culturele minderheden, kwetsbare groepen, senioren of tweeverdieners. Naast ziektepreventie en gezondheids-promotie is ook de toegang tot welzijn en gezondheid belangrijk. Inclusief beleid dat de verschillende bepalende factoren en doelgroepen in rekening neemt, is transversaal welzijns- en gezondheidsbeleid. Gemeenten kunnen door hun schaal de nog sterke verkokering van het Vlaamse of federale niveau overstijgen. Bovendien kunnen ze ook verder kijken dan hun neus lang is, en een brede invalshoek is nodig om de algemene gezondheid te verbeteren. Iemands gezondheid wordt beïnvloed door erfelijke factoren, de fysieke en sociale omgeving, psychologische factoren, leefstijl, gedrag en de organisatie van de gezondheidsvoorzieningen. De duurzameontwikkelingsdoelstellingen bieden een mooie kans om al die dwarsverbindingen te leggen. Ze nodigen uit om erover na te denken en er andere beleidsdomeinen bij te betrekken. Ze maken de transversale werking niet alleen duidelijk, ze prikkelen ook om nog verder te gaan. Dit betekent

dat alle diensten en schepenen de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen kennen en integreren in hun werk. Zo wordt een transversaal welzijns- en gezondheidsbeleid breed gedragen en uitgevoerd.

Labels, meer dan labeling

Zowel de federale als de Vlaamse overheid legt een basis voor het gezondheids- en welzijnsbeleid, maar de rol van lokale besturen wordt almaar belangrijker, bovendien worden ze almaar meer geconsulteerd. Dit motiveert lokale besturen om allerlei labels te behalen: Gezonde Gemeente, Fietsgemeente, Leeftijdsvriendelijke gemeente, Fairtradegemeente, Bloemengemeente, Bijengemeente of Klimaatneutrale gemeente. Dat er tussen de derde duurzameontwikkelingsdoelstelling Goede Gezondheid en Welzijn en het label Gezonde Gemeente een verband bestaat is duidelijk. Toch kunnen lokale besturen die welzijn en gezondheid vandaag al transversaal benaderen, nog verder gaan.

Ook hier bieden de duurzameontwikkelingsdoelstellingen een handig raamwerk om de verbanden met andere labels te leggen. Uiteraard is de inhoud belangrijker dan een label. In de praktijk werken lokale besturen transversaal aan de

In de praktijk werken lokale besturen transversaal aan de gezondheid en het welzijn van hun inwoners. Dat doen ze in samenwerking met andere beleidsdomeinen, wat trouwens de sleutel tot succes is.

gezondheid en het welzijn van hun inwoners in samenwerking met andere beleidsdomeinen, zoals ruimtelijke ordening en mobiliteit, wat trouwens de sleutel tot succes is. Denk aan trage wegen, circulatieplannen, speel- en vrijetijdswaersels, voetgangerscirkels, doorsteekroutes, beweegtoestellen, meer groen, water en verkoeling, rustplaatsen, stiltegebieden, kunst en cultuur in de publieke ruimte, publieke fruitboomgaarden en volkstuintjes, rolstoelvriendelijke en dementievriendelijke wandelingen, wegwijzers die

LAVIA AERTS

blieke diensten met openbaar vervoer. Al deze maatregelen in de publieke ruimte leiden tot meer beweging, meer gezonde voeding, meer sociaal welbevinden, minder valincidenten, minder luchtvervuiling... en zorgen tegelijkertijd voor een betere gezondheid (doelstelling 3), beter klimaat (doelstelling 13), duurzame consumptie en productie (doelstelling 12), meer ruimtelijke kwaliteit (doelstelling 11). Zo draagt een gemeentebestuur tegelijkertijd bij aan verschillende duurzameontwikkelingsdoelstellingen.

De publieke ruimte zorgt ook voor verbinding en sociaal contact. Laagdrempelige publieke plaatsen, zoals de bibliotheek, vormen de ideale plaats om de kennis over gezondheid te verhogen of een zitdag te organiseren. Vormen van zelfstandig wonen met een collectieve tuin houden ouderen in beweging. Groen in woonzorgcentra, ziekenhuizen en kinderdagverblijven maakt de omgeving aangenamer en heeft een positief effect op herstel. Diensten- en woonzorgcentra kunnen gebruikt worden om verkiezingen te organiseren of als rustige plaats waar studenten kunnen blokken. Buurt- en wijkwerking halen mensen uit hun isolement, verhogen betrokkenheid en kunnen zelfs zorg organiseren. Burgerbegrotingen en andere lokale subsidies sporen burgers aan om de wijk samen

ook dat nadenken over de publieke ruimte geen exclusieve opdracht van ruimtelijk planners en landschapsarchitecten is, maar een opdracht van iedereen in de gemeente, ook van de jeugdambtenaar, de gezondheidsambtenaar of de cultuurambtenaar.

Er gebeurt al veel

Lokale besturen die de prioriteiten van hun gezondheids- en welzijnsbeleid vastleggen in de meerjarenplanning, vermijden een aaneenschakeling van losstaande initiatieven. Want er gebeurt al veel op het terrein. En niet alleen in de publieke ruimte. Nog veel andere initiatieven ondersteunen het welzijns- en gezondheidsbeleid. Denk aan de OCMW's en de andere organisaties die kwetsbare groepen tot bij de gezondheids- en andere zorg brengen, lokale besturen die het goede voorbeeld geven door een gezonde levensstijl te stimuleren bij het gemeentepersoneel. Uiteraard hoort ook een goed functionerende publieke zorg voor kinderen, ouderen en andere kwetsbare groepen daar bij. Kortom, alle initiatieven van lokale besturen en hun partners om ziekte te voorkomen en de toegang tot zorg en welzijn bij hun inwoners te bevorderen, verdienen een plaats binnen het welzijns- en gezondheidsbeleid.

Het lokaal gezondheidsoverleg (Logo)

In Vlaanderen en Brussel kunnen de lokale besturen voor hun welzijns- en gezondheidsbeleid rekenen op de ondersteuning van de Logo's, in dialoog met de medewerker van het Logo kan het bestuur aangeven waar de prioriteiten liggen, maar kan het ook het welzijns- en gezondheidsbeleid in de breedte bespreken. In dit gesprek kunnen de duurzameontwikkelingsdoelstellingen opnieuw een raamwerk zijn om meer kansen op lokaal niveau te creëren. Inspiratie is er ook te vinden bij andere lokale besturen en organisaties. De Logo's willen graag helpen bij nieuwe experimenten, al hoeven lokale besturen niet op alle vlakken telkens vanaf nul te beginnen. ■

VEERLE CORTEBEECK IS VVSG-STAFMEDEWERKER LOKAAL GEZONDHEIDSBELEID

Lokale besturen die de prioriteiten van hun gezondheids- en welzijnsbeleid vastleggen in de meerjarenplanning, vermijden een aaneenschakeling van losstaande initiatieven.

aanmoedigen om de afstand te voet af te leggen (zoals aantal stappen tot de bibliotheek), waterdoorlaatbaarheid van de ondergrond, materialen die aangenaam, duurzaam en veilig zijn voor alle leeftijden of goede bereikbaarheid van zorgverstrekkers en pu-

aangenaam in te richten en te onderhouden. Samenwerking tussen verschillende diensten en andere organisaties, maar ook participatie van burgers, bevorderen de slaagkansen en de gedragenheid van deze initiatieven. Dat betekent dus